

Stofnun stjórnsýslufræða og stjórnmála
Stjórnmálafræðideild
Háskóla Íslands

Yfirlit yfir helstu verkefni
sjöunda starfsárs 2009

Efnisyfirlit

1.	Frá formanni stjórnar Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála.....	3
2.	Inngangur	4
2.1	Samstarfsaðilar, samstarfssamningar, rekstrargrundvöllur	4
2.2	Stjórn og forstöðumaður Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála	4
3.	Stefna, áherslur og helstu verkefni í starfi ársins 2009	5
3.1	Nýtt áherslusvið: Rannsóknaborð í stjórnsýslu- og stjórn málafræðum	5
	Lýðræðiskerfi sveitarfélaga, félagsauður og félagsvirkni, 2008 – 2010	6
	Stjórnun og starfsumhverfi ríkisstofnana 2006-2008, kynning niðurstaða og eftirfylgni	6
3.2	Opnir fyrirlestrar og málþing árið 2009	6
3.3	Samstarf við forsætisráðuneytið, Félag forstöðumanna ríkisstofnana og Lagastofnun HÍ um fræðslu um lög er varða stjórnsýsluna	7
3.4	Þróun og efling meistara- og diplómanáms í opinberri stjórnsýslu á árinu 2009.....	7
	Sérniðið diplómanám fyrir núverandi og verðandi stjórnendur í opinberum rekstri	8
3.5.	Vefritið Stjórn mála og stjórnsýsla; www.stjornmalogstjornsysla.is	8
	Ritstjórn	9
3.6	Félag stjórnsýslufræðinga	9
3.7	Erlent samstarf á árinu 2009	10
	Norrænt samstarfsnet <i>NORIA-net</i> , um eflingu rannsókna á rafrænni stjórnsýslu: <i>The Citizens' Services - Turning public-private outside-in</i> , 2007-2009	10
	Ráðstefnur alþjóðlegra samtaka stjórn málafræðinga á Íslandi árin 2006 og 2011	10
	Evrópskir og norrænir stjórnsýsluskólar	11
3.8.	Verkefni fyrir stjórn málafræðideild	11
4.	Fjármögnun starfsemi Stofnunar stjórn málafræða og stjórn mála.....	11
	Viðauki I. Yfirlit yfir opna fyrirlestra og málþing ársins 2009	12
	Viðauki II. Yfirlit yfir endurmenntunarnámskeið og fræðslufundi ársins 2009	16
	Viðauki III. Greinar í vef tímaritinu Stjórn mála og stjórnsýsla 2009.....	18

Meginmarkmið Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála er að efla kennslu og rannsóknir í stjórnun opinberra stofnana, bæði ríkis og sveitarfélaga. Stofnuninni er enn fremur ætlað að vera vettvangur umræðna um stjórn mála, stefnumörkun og stjórnun í opinberum rekstri, þar á meðal um hlutverk fjölmiðla og hagsmunahópa í opinberri stefnumörkun.

1. Frá formanni stjórnar Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála

Í eftirfarandi yfirliti yfir starfsemi Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála kemur glögglega fram hversu vel stofnunin hefur festst í sessi þau sjö ár sem hún hefur starfað. Fjárhagsafkoma er góð sem fyrr, en stofnunin reidi sig alfarið á sjálfsaflafé utan þess mikilvæga grunnframlags sem hún fær frá Reykjavíkurborg, sem voru 2.5 milljónir á árinu 2009. Meistaránám í opinberri stjórnsýslu, sem stofnunin hefur átt drjúgan þátt í að byggja upp er sem fyrr vel sótt og haldið er áfram að þróa námsframboðið með sérhæfðum diplómálínum eins og fram kemur á bls. 7. Sá umræðu- og fræðsluvettvangur sem stofnunin starfrækir í samstarfi við fjölda aðila er fjölsóttur, en fram kemur að alls sóttu á þriðja þúsund manns málþing, opna fyrirlestra og endurmenntunarnámskeið á árinu.

Á næsta ári eru áform um að styrkja framlag stofnunarinnar til rannsókna á sviði stjórn mála- og stjórnsýslufræða. Fyrir utan þátttöku í tveimur stórum rannsóknaverkefnum kennara stjórn málafræðideildar hefur megin framlag stofnunarinnar verið vefritið *Stjórn mála og stjórnsýsla*. Það hefur stöðugt vaxið að umfangi og útbreiðslu og árið 2009 voru greinar fleiri og fjölbreyttari en nokkru sinni eins og sjá má í Viðauka III. Stuðningur og framlag stofnunarinnar til rannsókna verður nú eflður með stofnun svonefnds *Rannsóknaborðs í stjórn mála- og stjórnsýslufræðum*. Kennarar stjórn málafræðideildar verða þar í lykilhlutverkum, en eftir sem áður yrði leitað eftir nánú samstarfi við samstarfsaðila í þjóðlífinu, auk þess sem doktorsnemar deildarinnar eiga þar aðild. Þjónusta og utanumhald um *Rannsóknaborðið* verður á næstu árum eitt meginverkefna stofnunarinnar. Í því mun felast að sinna rannsóknum og aðstoða við rannsóknir kennara stjórn málafræðideildar, þar á meðal aðstoð við umsóknir og fjármál rannsókna, aðstöðu, aðferðafræði og framkvæmd. Með sömu formerkjum mun stofnunin sjá um kynningu rannsókna og niðurstaðna rannsókna stjórn málafræðideildar, meðal annars með útgáfu, fundum og ráðstefnum.

Leitast verður við, eftir því sem kostur er að þau rannsóknaverkefni sem stofnunin á framkvæði að séu hagnýt fyrir íslenska stjórnsýslu og stjórn mála. Er það von stjórnar stofnunarinnar að þetta nýja áherslusvið í hennar starfsemi verði faglegri og fræðilegri þróun í greininni til framdráttar.

Það er með hjartsýni á grundvelli reynslu sl. sjö ára, sem stofnunin horfir fram á veginn, um leið og hún þakkar þeim fjölmörgu sem leggja henni lið.

Dr. Gunnar Helgi Kristinsson prófessor,
formaður stjórnar Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála

2. Inngangur

Stofnun stjórnsýslufræða og stjórn mála var sett á stofn á grundvelli samþykktar félagsvísindadeildar Háskóla Íslands frá 27. maí, 2002. Starfsemin hófst í árslok 2002 og var árið 2009 því sjöunda starfsár stofnunarinnar.

Stofnunin starfar á vegum stjórn málafræðideildar, sem tilheyrir félagsvísindasviði Háskóla Íslands, samkvæmt nýju skipulagi. Í reglum sem samþykktar voru í þáverandi félagsvísindadeild segir í 1. grein:

"Stofnun stjórnsýslufræða og stjórn mála er rannsókn-, fræðslu- og þjónustustofnun sem starfrækt er af Háskóla Íslands. Stofnunin er vettvangur samstarfs Háskóla Íslands við opinbera aðila um eflingu náms og rannsókna um stjórnun opinberra stofnana, bæði ríkis og sveitarfélaga og vettvangur umræðna um stjórn mála og stjórnsýslu."

Á grunni þessarar greinar byggir starf stofnunarinnar, þ.e. sú viðleitni að byggja stjórnsýslufræði upp sem fag- og fræðigrein í íslensku samfélagi í samstarfi við sem flesta hagsmuna- og áhugaaðila utan Háskóla Íslands.

2.1 Samstarfsaðilar, samstarfssamningar, rekstrargrundvöllur

Frá upphafi hefur stofnunin lagt áherslu á hafa samstarf við sem flesta er láta sig umbætur, þróun, nýsköpun, fræðslu og rannsóknir á opinberri stjórnsýslu varða. Stofnunin er formlega rekin í samstarfi við Reykjavíkurborg, auk þess sem hún hefur viðtækt samstarf við fyrirtæki, stofnanir og samtök, innlend sem erlend, eftir því sem tilefni gefast. Stofnunin er samstarfsvettvangur kennara í stjórnsýslu- og stjórn málafræðum og í gegnum hana eru þeir í samstarfi við fjölmarga aðila utan HÍ, svo sem embætti umboðsmanns Alþingis, Ríkisendurskoðun, ráðuneyti, Félag forstöðumanna ríkisstofnana, Samband íslenskra sveitarfélaga, erlend sendiráð svo og ýmsar opinberar stofnanir og ráðgjafarfyrirtæki sem vinna með opinberum aðilum.

Í upphafi var leitað til Reykjavíkurborgar og Landspítala háskólasjúkrahúss um samstarf og voru gerðir samningar til þriggja ára þar að lútandi á árinu 2002. Þeir samningar runnu út í árslok 2005, en voru endurnýjaðir til þriggja og fimm ára. Samningurinn við Reykjavíkurborg rennur út í árslok 2010, en samningurinn við LSH rann út í árslok 2008. Rektor Háskóla Íslands lagði fyrstu árin eða til og með árinu 2008, stofnuninni til árlega eina milljón króna í rekstur. Framlag stjórn málafræðideildar er húsnæði og rekstur því tengdur, auk þess sem HÍ annast alla bókhalds- og uppgjörsvinnu. Ljóst er af framansögðu að stofnunin varð á árinu 2009 að afla meira fjár en áður, til rekstrarkostnaðar, en hún er rekin af sjálfsaflafé.

2.2 Stjórn og forstöðumaður Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála

Í stjórn stofnunarinnar sátu á árinu 2009; Gunnar Helgi Kristinsson prófessor, formaður, aðrir stjórnarmenn voru Ómar H. Kristmundsson dósent, Magnús Pétursson ríkissáttasemjari, Ólafur Þ. Harðarson prófessor, Trausti Fannar Valsson lektor og Helga Jónsdóttir bæjarstjóri Fjarðabyggðar, en hún var tilnefnd af Reykjavíkurborg og sat í stjórn til og með septembermánuði 2009, en þá var tilnefndur nýr fulltrúi borgarinnar Regína Ásvaldsdóttir skrifstofustjóri á skrifstofu borgarstjóra.

Forstöðumaður er Margrét S. Björnsdóttir þjóðfélagsfræðingur og MPA. Stofnunin hefur aðsetur og starfsaðstöðu í húsnæði félagsvísindasviðs í Odda, v/Sturlugötu. Aðrir starfsmenn eru ráðnir til tímabundinna verkefna eftir því sem tilefni gefast.

3. Stefna, áherslur og helstu verkefni í starfi ársins 2009

Þær megin áherslur sem lagðar voru í upphafi fyrir starfsemi Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála hafa ekki breyst í grundvallaratriðum, en þær voru skilgreindar svo:

”Efla framhaldsnám, hagnýt námskeið, rannsóknir og þróunarverkefni á sviði stjórnsýslufræða og stjórn málafræði, m.a. með því að leita samstarfs við hagsmuna- og fagaðila innanlands og erlendis. Stuðla að þverfaglegri samvinnu innan Háskóla Íslands á sviði stjórnsýslu og stjórn mála og stuðla að alþjóðlegri samvinnu og samstarfsverkefnum.”

Ljóst var frá upphafi að starf stofnunarinnar myndi einkum byggja á samstarfi við kennara stjórn málafræðideildar, samstarfsaðila um stofnunina, kennara lagadeildar á sviði stjórnsýslu, auk samstarfsaðila og bandamanna utan Háskóla Íslands. Því var mótuð sú stefna að leita í sem flestum verkefnum eftir samstarfsaðilum meðal þeirra sem eiga hagsmuna að gæta varðandi uppbyggingu fræðslu, rannsókna og þróunar íslenskrar stjórnsýslu og stjórn mála. Í því sem talið er upp hér á eftir hefur stofnunin notið fjárstuðnings fjölda stofnana, vinnuframlags einstaklinga, auk beins og óbeins stuðnings þeirra aðila sem standa að stofnuninni. Ljóst má vera að án þess væri þetta umtalsverða umfang starfseminnar ekki mögulegt.

Hér á eftir fer yfirlit yfir helstu verkefni Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála á árinu 2009 en auk þeirra var unninn fjöldi smærri verkefna.

3.1 Nýtt áherslusvið: Rannsóknaborð í stjórnsýslu- og stjórn málafræðum

Stofnun stjórnsýslufræða og stjórn mála hefur á þeim sex árum sem hún hefur starfað náð mikilvægum árangri í stuðningi við þróun framhaldsnáms stjórn málafræðideildar í opinberri stjórnsýslu, byggt upp öflugan vettvang umræðu um stjórnsýsluleg málefni og mynduð hafa verið varanleg tengsl við fjölda samstarfsaðila utan HÍ á sviði opinberrar stjórnsýslu. Þessir þættir eru í góðum farvegi og má því segja að stofnunin standi á tímamótum hvað þróun framtíðarverkefna og nýrra áherslusviða varðar.

Eitt þeirra sviða sem stofnunin hefur sinnt í samstarfi við kennara stjórn málafræðideildar er aðstoð við fjáröflun, þróun og kynningu rannsóknarverkefna. Þar bera hæst tvö stór rannsóknaverkefni: *Stjórnun og starfsumhverfi ríkisstofnana 2006-2008* og *Íbúalýðræði: Félagsauður og lýðræðiskerfi sveitarfélaga 2007-2010*. Bæði verkefnin voru og eru unnin í samstarfi við aðila utan HÍ.

Stjórn stofnunarinnar samþykkti í september 2009 að þessi rannsóknabáttur verði frá og með árinu 2010 þróaður og styrktur enn frekar innan stofnunarinnar með stofnun svo nefnds *Rannsóknaborðs í stjórn mála- og stjórnsýslufræðum*. Kennarar stjórn málafræðideildar yrðu þar í lykilhlutverkum, en eftir sem áður yrði leitað eftir nánu samstarfi við samstarfsaðila í þjóðlífínu, auk þess sem doktorsnemar deildarinnar ættu þar aðild. Þjónusta og ut anumhald við *Rannsóknaborðið* yrði eitt meginverkefna stofnunarinnar. Í því fælist að sinna rannsóknum og aðstoð við rannsóknir kennara stjórn málafræðideildar, þar á meðal aðstoð við umsóknir og fjármál rannsókna, aðstöðu, aðferðafræði og framkvæmd. Með sömu formerkjum sér stofnunin um kynningu rannsókna og niðurstaðna rannsókna stjórn málafræðideildar, meðal annars með útgáfu, fundum og ráðstefnum. Leitast verði við eftir því sem kostur er að þau rannsóknaverkefni sem stofnunin á frumkvæði að séu hagnýt fyrir íslenska stjórnsýslu og stjórn mála.

Eins og fyrr var getið eru rannsóknar- og þróunarverkefni stofnunarinnar fyrst og fremst unnin með kennurum stjórn málafræðideildar á viðkomandi sviði. Aðalkennarar stjórn málafræðideildar á sviði stjórnsýslufræða eru sem stendur þeir Gunnar Helgi Kristinsson prófessor og Ómar H. Kristmundsson dósent. Þeir hafa stýrt framangreindum tveimur stóru rannsóknarverkefnum, sem bæði eru afar umfangsmikil og taka til grundvallar þátta hins opinbera þ.e. stjórnunar- og starfsumhverfis ríkisstofnana annars vegar, lýðræðisforma og félagsauðs í sveitarfélögum hins vegar. Þessum verkefnum er lýst í nokkrum orðum hér á eftir.

Lýðræðiskerfi sveitarfélaga, félagsauður og félagsvirkni, 2008 – 2010

Þetta verkefni var sett af stað í tilefni af fimm ára starfsafmæli stofnunarinnar í árslok 2007. Um er að ræða þriggja ára rannsóknar- og þróunarverkefni í samstarfi við Samband íslenskra sveitarfélaga, með styrkjum frá Orkusjóði OR, Sambandi íslenskra sveitarfélaga, Rannís, HÍ og Landsbankanum. Í rannsókninni, sem nær til 22 stærstu sveitarfélaga landsins þar sem 89% landsmanna búa, er í fyrsta skipti tekin saman reynsla íslenskra sveitarfélaga af íbúalýðræði bæði almennt, en einkum á sviði umhverfis- og skipulagsmála. Lærdómar verða dregin af reynslunni sem geta stuðlað að markvissari aðferðafræði sveitarfélaganna við samráð við íbúana í framtíðinni, bæði á þessum sviðum og öðrum. Ennfremur er lagt mat á traust og félagsauð í þessum sveitarfélögum, mat sem getur orðið gagnlegt veganesti í stefnumörkun þeirra.

Á árinu 2008-9 veitti Gunnar Helgi Kristinsson Reykjavíkurborg umtalsverða ráðgjöf þegar íbúum borgarinnar gafst kostur á að greiða atkvæði um forgangsröðun umbótaverkefna í þeirra hverfi. Ennfremur vann hann samantekt fyrir lýðræðisnefnd Sambands íslenskra sveitarfélaga um íbúalýðræði.

Í tengslum við rannsóknina eru reglulega haldin málþing og opnir fundir um lýðræði og ný form þess, félagsauð ofl., auk þess sem birst hafa fræðigreinar í vefritinu *Stjórnsmál og stjórnsýsla*. Stjórnandi rannsóknarinnar er Gunnar Helgi Kristinsson prófessor, en Sigurlaug Anna Jóhannsdóttir var starfsmaður verkefnisins.

Stjórnun og starfsumhverfi ríkisstofnana 2006-2008, kynning niðurstaða og eftirfylgni

Á árunum 2006-07 fór fram umfangsmikil rannsókn Ómars H. Kristmundssonar dósentis á stjórnun og starfsumhverfi ríkisstofnana. Rannsóknin var samvinnuverkefni Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórnsmála, fjármálaráðuneytis og ParX, viðskiptaráðgjafar IBM. Rannsóknin beindist að stjórnun ríkisstofnana, þar á meðal mannauðs- og fjármálastjórnun, launaákvörðunum og samskiptum stofnana við ráðuneyti. Einnig náði hún til upplýsingamiðlunar innan stofnana, vinnubragða, samskipta og starfsánægju og þjónustu stofnana. Alls tóku 144 stofnanir þátt í rannsókninni og um 10 þúsund ríkisstarfsmenn.

Í tengslum við rannsóknina var samin og gefin út á vegum Stofnunarinnar *Handbók um stjórnunarmat*, sem er tæki fyrir stofnanir til eftirfylgni á rannsókninni innan viðkomandi stofnunar. Hún nýtist einnig sem sjálfstætt upphaf slíks mats. Með henni fá stofnanir spurningalista og leiðbeiningar um fyrirlið og eftirfylgni stjórnunarmatsins. Handbókin er aðgengileg á netinu, en einnig heldur Stofnun stjórnsýslufræða árlega námskeið, þar sem farið er yfir hvernig hana má nota innan stofnana.

3.2 Opnir fyrirlestrar og málþing árið 2009

Liður í því að byggja stjórnsýslufræði upp sem fag- og fræðigrein hefur frá upphafi verið að skapa vettvang umræðu og fræðslu um viðfangsefni stjórnsýslu og stjórnsmála fyrir fag- og áhugafólk um stjórnsýslu og stjórnsmál.

Á starfstíma stofnunarinnar hefur þannig verið haldin árlega mikill fjöldi opinna fyrirlestra, málþinga og námskeiða. Hefur það gerst í samstarfi við fjölda aðila ss. Reykjavíkurborg, Landspítala, Félag forstöðumanna ríkisstofnana, dómsmála-, forsætis-, fjármála-, félagsmála- og utanríkisráðuneyti, Samband íslenskra sveitarfélaga, Akureyrarbæ og Reykjanesbæ. Ríkiskaup, Rannís, Iðntækni stofnun, Endurmenntun HÍ og HA, ráðgjafafyrirtækin Capacent, ParX og Þekkingarmiðlun. Ennfremur sendiráð Danmerkur, Noregs, Svíþjóðar, Bandaríkjanna og Kanada svo og ýmis félög, félagasamtök og fyrirtæki s.s. Félög stjórnsýslufræðinga, sagnfræðinga og stjórnsmálafræðinga, Bládamannafélag Íslands, Skýrslutækni félagið, Samtökin Heimssýn, Evrópusamtökin, Samtök um vestræna samvinnu og Varðberg, Samtök atvinnulífsins, ASÍ, Alþjóðahúsið og Morgunblaðið. Ennfremur aðrar stofnanir, starfsnefndir og stjórnsýslusvið innan Háskóla Íslands. ofl. Fjöldi erlendra fyrirlesara hefur tekið þátt, auk innlendra fag- og fræðimanna.

Viðfangsefnin hafa verið fjölbreytt en á árinu 2009 fjölluðu málþing og opnir fyrirlestrar ma. um stjórnun og starfsmannamál hins opinbera, ennfremur um ný lýðræðisform, samfélagsleg gildi, lagaramma opinberrar starfsemi, framkvæmd upplýsingalaga og orsakir hruns fjármálakerfisins 2008. Ennfremur um alþjóðamál og fjölþjóðlegar

stofnanir. Námskeiðin sem haldin voru sneru ma. að stjórnun og mat á skilvirkni í opinberum rekstri, meðferð mála í stjórnarsýslunni og þau lög sem um málsmeðferðina fjalla.

Á árinu 2009 voru haldnir 30 slíkir opnir viðburðir og sóttu þá alls um 2300 manns. Listi er yfir viðburðina í viðauka I.

3.3 Samstarf við forsætisráðuneytið, Félag forstöðumanna ríkisstofnana og Lagastofnun HÍ um fræðslu um lög er varða stjórnarsýsluna

Fyrir frumkvæði umboðsmanns Alþingis hefur Stofnun stjórnarsýslufræða staðið árlega fyrir vönduðum námskeiðum fyrir starfsfólk stjórnarsýslu ríkis og sveitarfélaga á ofangreindum sviðum. Náðst hefur mjög gott samstarf við hans embætti, forsætisráðuneyti, Lagastofnun HÍ og Félag forstöðumanna ríkisstofnana um verkefni. Námskeiðin hafa ávallt verið vel sótt. Á árinu 2009 var um að ræða fjögur námskeið sem um 180 starfsmenn stjórnarsýslu ríkis og sveitarfélaga sóttu.

Á árinu 2009 var þannig í sjötta skipti haldið sex vikna ítarlegt námskeið um *Stjórnarsýslurétt*. Haldið var fjórða og síðasta námskeiðið í námskeiðaröðinni *Stjórnarsýslureglur – Náum betri árangri og aukum gæði stjórnarsýslunnar: Stjórnarsýslueftirlit – Endurskoðun stjórnvaldsákvarðana – Upplýsingalög*. Ennfremur námskeiðið *Upplýsingaréttur almennings: Framkvæmd og túlkun upplýsingalaga nr. 50/1996*. Og loks námskeiðið *Rafræn meðferð stjórnarsýslumála - meðferð persónuupplýsinga og aðrar gildirur*.

Kennarar á námskeiðunum voru okkar fremstu lögfræðingar á þessu sviði þeir Páll Hreinsson, hæstaréttardómari og fv. prófessor, Róbert Spanó, prófessor, Tryggvi Gunnarsson, umboðsmaður Alþingis, Trausti Fannar Valsson, lektor við HÍ og Kjartan Bjarni Björgvinsson, cand.jur. aðstoðarmaður dómara við EFTA-dómstólinn í Lúxemborg, Páll Þórhallsson lögfræðingur í forsætisráðuneyti og Þórður Sveinsson, lögfræðingur hjá Persónuvernd.

Sjá nánar í viðauka II.

3.4 Þróun og efling meistara- og diplómanáms í opinberri stjórnarsýslu á árinu 2009

Frá upphafi hefur eitt meginverkefna stofnunarinnar verið að styðja við, efla og þróa meistaranám í opinberri stjórnarsýslu. Hefur nemendafjöldi margfaldast á tímabilinu og eru nú að jafnaði um 200 manns sem stunda námið. Nemendurnir hafa margir mikla starfsreynslu, koma af flestum fagsviðum hins opinbera, úr ráðuneytum, stofnunum og skólum, sveitarfélögum og þeirra undirstofnunum, úr félags- og stjórnárum, frá sjálfboðasamtökum og aðilum sem starfa í tengslum við ríki og sveitarfélög. Þeir eru forstöðumenn stofnana, millistjórnendur og sérfræðingar. Á hverju ári er einnig nokkur hópur sem kemur í námið beint að loknu grunnnámi.

Auk stuðnings við þróun námsins hefur stofnunin séð um margvísleg verkefni tengd náminu; námsráðgjöf og aðstoð við nemendur og margháttadar samkomur til að styrkja tengsl milli þeirra, aðstoð við kennara, við kynningar og gerð bæklinga um námið. Sérstaklega ber þó að nefna fjarnám í opinberri stjórnarsýslu, en Stofnun stjórnarsýslufræða hefur alfarið séð um þennan þátt í samstarfi við kennara námsins og Kennslumiðstöð Háskóla Íslands. Um 40 nemendur víðs vegar um landið og sumir erlendis, stunda nú námið í fjarnámi.

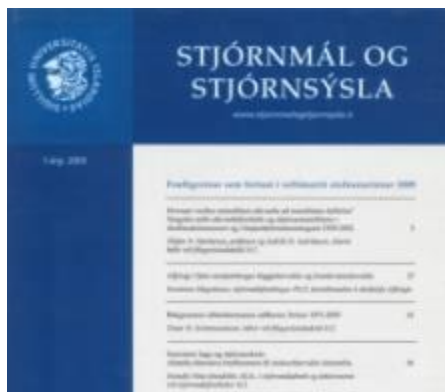
Sérstíð diplómanám fyrir núverandi og verðandi stjórnendur í opinberum rekstri

Kynningarbæklingur um Diplóma í opinberri stjórnsýslu fyrir stjórnendur í opinberum rekstri.

Í flestum löndum sem við berum okkur saman við eru starfandi sérstakir stjórnsýsluskólar á vegum hins opinbera. Svo er ekki hér, en eins og að ofan greinir sækja margir stjórnendur hins opinbera sér viðbótarmenntun í meistara- og diplómanámi stjórn málafræðideildar. Á árinu 2009 var gerður samstarfssamningur milli fjármálaráðuneytis, Sambands íslenskra sveitarfélaga, Félags forstöðumanna ríkisstofnana og stjórn málafræðideildar Háskóla Íslands um þróun sérstíðs diplómanáms á vegum stjórn málafræðideildar, fyrir núverandi og verðandi stjórnendur hins opinbera. Stofnun stjórnsýslufræða og stjórn mála hafði um þetta forgöngu og mun fylgja eftir framkvæmd samstarfssamningsins. Námið hófst haustið 2009 og er hluti af meistaranámsframboði stjórn málafræðideildar, lýtur þeim inntökuskilyrðum og námskröfum sem þar eru gerðar og endar með Diplóma skírteini. Kjósi nemendur að halda áfram námi og ljúka meistaraáráðu MPA, fá þeir diplómanámið að fullu metið. Þátttakendur voru fyrsta árið um 30 talsins, en hægt er að hefja námið hvort sem er að hausti eða um áramót.

3.5 Vefritið Stjórn mála og stjórnsýsla; www.stjornmalogstjornsysla.is

Eitt af hlutverkum Stofnunar stjórnsýslufræða og stjórn mála er að að stuðla að rannsóknum og faglegri, sem fræðilegri umræðu um íslenska stjórnsýslu og stjórn mála. Lengi hafði vantað vettvang á Íslandi til að birta fræðilegt efni um stjórn mála og stjórnsýslu. Stofnunin ákvað því á árinu 2005 að stofna slíkan vettvang með vef tímariti. Megin tilgangur tímaritsins er að gefa út og gera öllum aðgengilegt fræðilegt og faglegt efni um íslensk stjórn mála og stjórnsýslu með það fyrir augum að auka við þekkingu og efla umræðu á þessu sviði. Í

desember 2005 kom síðan út fyrsta tölublað veftímaritsins og hefur það síðan verið gefið út tvisvar á ári á heimasíðu veftímaritsins. Allt efni er opið á netinu, en einu sinni á ári eru fræðigreinar hvers árgangs gefnar út í prentuðu formi.

Ljóst var að þetta yrði eitt af meginverkefnum stofnunarinnar ef vel tækist til við þróa starfsgrundvöll vefritsins, bæði faglega og fjárhagslega. Segja má að það hafi tekist. Vaxandi framboð er af fræðulegu efni í tímaritið og fjárhagsgrundvöllur þess hefur verið tryggður með öflun styrktaráskrifta.

Þess má og geta að fræðilegi hluti ritsins hefur verið metinn af rannsóknasviði HÍ og er niðurstaðan eftirfarandi:

„Samkvæmt mati Rannsóknasviðs H.Í. nær tímaritið 1. flokki sem er skilgreindur með eftirfarandi hætti: Fagleg ritstjórn, stífar formlegar kröfur, útarleg fræðileg ritrýni (mögulegt mat á greinum m.v. skala kjaranefndar 10 stig).”

Í þessu felst tiltekin viðurkenning á fræðilegu gildi og vinnubrögðum við tímaritið.

Ritstjórn

Almenn ritstjórn er í höndum Arnars Þórs Mátssonar, M.Sc. í stjórnmálafræði, Gunnars Helga Kristinssonar, Ph.D. í stjórnmálafræði, Margrétar S. Björnsdóttir, MA í félagsfræði og MPA og Ómars H. Kristmundssonar Ph.D. í stjórnsýslufræðum. Vefritstjóri er dr. Haukur Arnþórsson stjórnsýslufræðingur.

Ráðgefandi ritstjórn starfar og er hennar hlutverk einkum að ritrýna greinar, skrifa bókadóma og styðja hina almennu ritstjórn. Í henni sitja þau Auðunn Arnórsson, MA í sagnfræði og stjórnmálafræði, og D.E.E.A í Evrópufræðum, Baldur Þórhallsson, Ph.D. í stjórnmálafræði, Birgir Hermannsson, Dr.fil. í stjórnmálafræði, Brynhildur Ólafsdóttir, MA í stjórnmálafræði, Davíð Logi Sigurðsson, MA í írskum fræðum og – stjórnmálum, Eiríkur Bergmann Einarsson, Cand.Scient. Pol. og doktorsnemi við stjórnmálafræðiskor HÍ, Grétar Þór Eyþórsson, Ph.D. í stjórnmála- og stjórnsýslufræðum, Guðmundur Heiðar Frímansson, Ph.D. í siðfræði, Guðni Th. Jóhannesson, Ph.D. í sagnfræði, Gústaf Adolf Skúlason, M.Sc. í milliríkjasamskiptum, Halldór Grönvold, MA í vinnumarkaðsfræðum, Hanna Birna Kristjánsdóttir, MA í stjórnmálafræði, Hannes H. Gissurarson, D.Phil. í stjórnmálafræðum, Helga Jónsdóttir, cand. jur., Helgi Skúli Kjartansson, cand.mag. í sagnfræði, Indriði H. Indriðason, Ph.D. í stjórnmálafræði, Jóhann M. Hauksson, Ph.D. í stjórnmálafræði, Jóhanna Gunnlaugsdóttir PhD í upplýsingafræði, Magnús Pétursson, hagfræðingur, Ólafur Þór Gylfason, M.Sc. í aðferða- og tölfræði, Ólafur Þ. Harðarson, Ph.D. í stjórnmálafræði, Ólafur Ísleifsson, M.Sc. í hagfræði, Ólafur Þ. Stephensen, M.Sc. í alþjóðastjórnmálum, Óli Jón Jónsson, M.Sc. í evrópustjórnmálum, Ómar H. Kristmundsson, Ph.D. í stjórnsýslufræðum, Róbert Ragnarsson, MA í stjórnmálafræði, Silja Bára Ómarsdóttir, MA í alþjóðasamskiptum, Stefanía Óskarsdóttir Ph.D. í stjórnmálafræði, Steinunn Halldórsdóttir, EMPA í stjórnsýslufræðum, Svala Ísfeld Ólafsdóttir, cand. jur., diploma í afbrotufræði, BA í frönsku og MA í félagsfræði, Svanborg Sigmarsdóttir, MA í stjórnmálafræði, Svandís Nína Jónsdóttir, M.Sc. í stjórnmálafræði og doktorsnemi við stjórnmálafræðideild HÍ, Trausti Fannar Valsson, cand. jur. og Ph.D nemi og Þorsteinn Magnússon, Ph.D. í stjórnmálafræði.

Í 5. árgangi, 2009 birtust 16 fræðigreinar, þrjár almennar greinar og tólf bókadómar um bækur sem komu út á árinu 2009 og eru á sviði, stjórnmála, sagnfræði og samfélagsmála. Höfundar eru fræðimenn við Háskóla Íslands og Háskólann í Reykjavík, fagfólk úr íslenskri stjórnsýslu, meistara- og dr. nemar stjórnmálafræðideildar. Yfirlit yfir efni veftímaritsins Stjórnmál og stjórnsýsla er í Viðauka 3.

3.6 Félag stjórnsýslufræðinga

Að frumkvæði nemenda sem útskrifast höfðu úr MPA-námi stjórnmálafræðideildar var stofnað árið 2006, *Félag stjórnsýslufræðinga*.

Félagið er fagfélag háskólamenntaðs fólks á sviði stjórnsýslufræða (public administration). Félagið vill m.a. stuðla að eflingu og kynningu hagnýtrar menntunar og rannsókna í stjórnsýslufræðum og skyldum fræðigreinum, auk endurmenntunar og fræðslu fyrir félagsmenn.

Í stjórn félagsins á árinu 2009 sátu þau; Gissur Pétursson MPA formaður, Guðrún Þórey Gunnarsdóttir MPA varaformaður, Sveinbjörg Pálsdóttir MPA gjaldkeri, Eggert Ólafsson MPA félagaskráritari, Svavar Halldórsson MPA ritari, varamenn eru Guðfinna B. Kristjánsdóttir MPA og Hulda Arnljótsdóttir MPA.

Félagið starfar í nánnum tengslum við Stofnun stjórnsýslufræða og er forstöðumaður því innan handar eins og kostur er.

3.7 Erlent samstarf á árinu 2009

Mikilvægt er á hverjum tíma að veita, eins og kostur er, til Íslands alþjóðlegum straumum og stefnum í stjórnsýslu og stjórnámum. Við þetta er lögð töluverð rækt í Stofnun stjórnsýslufræða og stjórnálafræðideild HÍ og eru þau aðilar að margvíslegu alþjóðlegu samstarfi.

Á hverju ári koma til landsins erlendir fyrirlesarar frá háskólum, úr stjórnsýslu og stjórnámum, sem halda opna fyrirlestra fyrir nemendur, kennara og fagfólk úr íslenskri stjórnsýslu og stjórnámum. Á árinu 2009 komu þannig fyrirlesarar frá Noregi, Þýskalandi, Svíþjóð, Danmörku og Bandaríkjunum og frá OECD í Frakklandi.

Hér á eftir fer yfirlit yfir helstu erlendu samstarfsverkefni sem Stofnun stjórnsýslufræða og stjórnmála á aðild að á árinu 2009:

Norrænt samstarfsnet NORIA-net, um eflingu rannsókna á rafrænni stjórnsýslu: *The Citizens' Services - Turning public-private outside-in, 2007-2009*

Á árinu 2007 hófst samstarf norrænna og balteskra aðila um þróun sameiginlegra rannsóknaverkefna og – styrkja á sviði rafrænnar stjórnsýslu. Fyrir Íslands hönd taka þar þátt Stofnun stjórnsýslufræða og Rannsóknáþjónusta HÍ, með stuðningi og í umboði Rannís.

Með styrk frá *NordForsk -NORIA-net* áætluninni, var unnið að greiningu og lýsingu á mögulegum sameiginlegum rannsóknáherslum sem miða að því að skoða rafræna stjórnsýslu út frá sjónarhóli notenda. Skal það gert með það að leiðarljósi að þróa nýjar lausnir sem eftt geta útbreiðslu, þróun og notkun rafrænnar stjórnsýslu. Sú vinna er unnin á árinu 2008-09 í nánnum samstarfi við fræðimenn, notendur og framleiðendur hugbúnaðar og aðra hagsmunaaðila í öllum löndunum á þessu sviði. Í lok apríl 2008 var haldinn samráðsfundur á Íslandi en þar tóku þátt allir helstu framleiðendur hugbúnaðar, ráðgjafar og fræðimenn á þessu sviði á Íslandi. Sams konar fundir eru haldnir í Noregi, Svíþjóð, Finnlandi og baltnesku löndunum þremur. Niðurstöður munu liggja fyrir haustið 2009 og áformað er að fá rannsóknasjóði landanna til að leggja í sameiginlegan rannsóknasjóð fyrir verkefnið með sérstöku framlagi frá *NordForsk*, sem jafnframt sæi um utanumhald um styrkveitingarnar. Fyrstu styrkir verða, ef áform ganga eftir auglýstir síðari hluta árs 2010. Stjórnandi verkefnisins er *VINNOVA* stofnunin í Stokkhólmi.

Ráðstefnur alþjóðlegra samtaka stjórnálafræðinga á Íslandi árin 2006 og 2011

Stjórnálafræðideild Háskóla Íslands sér um aðild Íslands að alþjóðlegum samtökum stjórnálafræðinga. Á Norðurlöndum eru það samtökin *NOPSA; Nordic Political Science Association* og í Evrópu *ECPR; European Consortium for Political Research* og alþjóðlega, samtökin *International Political Science Association*. Stofnun stjórnsýslufræða hefur séð um þær ráðstefnur sem samtökin halda hér á landi í umboði og samstarfi við stjórnálafræðideild. Þannig sá hún árið 2006 um ráðstefnu *NOPSA*, sem 400 norrænir stjórnálafræðingar sóttu og fyrirhuguð er ráðstefna *ECPR* á Íslandi árið 2011. Hófst undirbúningur að þeirri ráðstefnu á árinu 2008, en áætlað er að um 2.500 stjórnálafræðingar sækji ráðstefnuna. Mun Stofnun stjórnsýslufræða sjá um framkvæmd hennar hér. Auk árlegra ráðstefna, standa evrópsku samtökin *ECPR*, fyrir sumarskóla í aðferðafræði á hverju ári í Essex og stendur hann nemendum og kennurum við stjórnálafræðideild opinn.

Evrópskir og norrænir stjórnsýsluskólar

Flest Evrópuríki starfrækja sérstaka stjórnsýsluskóla sem bjóða grunn- og/eða endurmenntun fyrir starfsmenn og stjórnendur hins opinbera. Á vegum þeirra starfa fjölbjörgleg samtök, bæði á Norðurlöndunum, í Evrópu og alþjóðlega. Stofnun stjórnsýslufræða og stjórn mála hefur tekið að sér að sjá um þátttöku Íslands í norræna samstarfsnetinu, ásamt fjármálaráðuneytinu. Fulltrúar norrænu skólanna hafa haldið fundi héraðs, sem Stofnun stjórnsýslufræða hefur umsjón með. Auk þess standa MPA nemum og öðrum ákveðin námskeið á þeirra vegum opin samkvæmt nánara samkomulagi.

3.8 Verkefni fyrir stjórn málafræðideild

Eitt verkefna stofnunarinnar er að vinna eftir föngum ýmis almenn þjónustuverkefni fyrir stjórn málafræðideild, auk þróunarverkefna sem tengjast meistaranámi skolarinnar. Aðalþungi þeirra tengist meistaranámi í opinberri stjórnsýslu, þróun þess, kynningu, námsráðgjöf o.fl., eins og fram kemur hér að framan. Ennfremur að halda utan um opna fundi og fyrirlestra á vegum deildarinnar.

Mörg smærri verkefna sem stofnunin hefur átt frumkvæði að hafa síðan flust til stjórn málafræðideildar og orðið liður í hennar starfi.

4. Fjármögnun starfsemi Stofnunar stjórnmálafræða og stjórn mála

Föst framlög samstarfsaðila stofnunarinnar voru 2.5 milljónir króna, auk starfsaðstöðu og almennrar umsýslu í Háskóla Íslands, sem kostar umtalsvert fé þó það sé ekki bókfært sérstaklega. Til viðbótar hefur þurft að afla a.m.k. 7 milljóna til fasts kostnaðar, auk fjármögnunar allra verkefna. Tókst það á árinu 2009 og er reksturinn sem fyrr í góðu jafnvægi. Þá ber þess að geta að erfiðleikar í evrópska samstarfsverkefninu DEMO-net hafa leitt til dráttar á greiðslum þaðan og er verkefnið í árslok 2008 í um 2.8 m. kr. skuld við stofnunina vegna kostnaðar á árinu 2007-2008. Óuppgerður er einnig 20% umsýslukostnaður vegna verkefnisins. Bókfærðir voru á árinu 2009 ógreiddir reikningar að upphæð kr. 3.1 mkr., sem því aðeins verða greiddir að styrkur ESB fáist greiddur. Dæmi eru um að slíkar greiðslur skili sér ekki fáir verkefnið neikvætt mat í úttekt ESB. Verið er að vinna að lausn málsins, óvíst er um niðurstöðuna, en hún mun fást á árinu 2010.

Viðauki I. Yfirlit yfir opna fyrirlestra og málþing ársins 2009

Sem fyrr var haldinn nokkur fjöldi opinna fyrirlestra og málþinga í samstarfi við ráðuneyti, sveitarfélög, stofnanir, erlend sendiráð, fyrirtæki og samtök. Margir erlendir fyrirlesarar tóku þátt, auk innlendra fag- og fræðimanna.

Opin málþing/ fyrirlestrar á árinu 2009 voru alls 23 og gestir voru um 2.000 manns. Þau eru hér flokkuð eftir eftirtöldum sviðum:

Stefnumörkun og stjórnun í opinberum rekstri, málefni stjórnsýslunnar
Stjórnmál, lýðræði og samfélagsleg gildi
Alþjóðamál og þjóðfélagsþróun. Fjölbjóðlegar stofnanir
Lagarammi opinberrar starfsemi og ríkisins

Stefnumörkun og stjórnun í opinberum rekstri, málefni stjórnsýslunnar

Hvernig má ná auknum árangri í rafrænni stjórnsýslu? Hvað má læra af öðrum OECD ríkjum?

Morgun málþing haldið 13. mars í samstarfi við Félag forstöðumanna ríkisstofnana, forsætisráðuneyti og Skýrslutækni félag Íslands.

Fyrirlesarar Yih-Jeou Wang sem stýrir verkefnum OECD er lúta að rafrænni stjórnsýslu (OECD E-Government Project, dr. Haukur Arnþórsson stjórnsýslufræðingur og Guðbjörg Sigurðardóttir skrifstofustjóri í forsætisráðuneyti.

Fundarstjóri Haukur Ingibergsson formaður Félags forstöðumanna ríkisstofnana.
Þátttakendur voru 102.

Workshop on institutional reform in local government; theoretical and practical challenges of institutional change

Haldið 26. mars kl. 13.00- 15.00 í samstarfi við stjórnmálafræðideild og fjárreiðudeild Kaupmannahafnarborgar. Fyrirlesarar Róbert Ragnarsson sveitarstjóri Vogum og stundakennari við HÍ og Hans Carl Madsen frá fjárreiðudeild Kaupmannahafnarborgar.

Þátttakendur voru um 30 að jöfnu nemendur í MPA námi HÍ og starfsmenn Kaupmannahafnarborgar.

Mat á hagnýtu og fræðilegu gildi meistaranáms í opinberri stjórnsýslu við Háskóla Íslands

Hádegisfundur 27. mars haldinn í samstarfi við Félag stjórnsýslufræðinga.

Málshafjandi Rósa Guðrún Bergþórsdóttir MPA, sem vann í meistaraaritgerð sinni úttekt, mat á hagnýtu og fræðilegu gildi MPA-náms við Háskóla Íslands.

Um 30 manns sóttu hádegisfundinn.

Sameining og endurskipulagning ríkisstofnana: Hvernig skilar slíkt bestum árangri? Hverjar eru helstu hindranir og lausnir?

Morgunmálþing haldið 16. september í samstarfi við Ríkisendurskoðun og Félag forstöðumanna ríkisstofnana.

Fyrirlestrar og holl ráð: Leifur Eysteinnsson, sérfr. hjá menntamálaráðuneyti, höfundur rits um sameiningar ríkisstofnana, Björg Kjartansdóttir viðskiptafræðingur og sérfræðingur hjá Ríkisendurskoðun, Sigurður Helgason ráðgjafi, og Eyþór Eðvarðsson, þjálfari og ráðgjafi hjá Þekkingarmiðlun ehf., Árni Snorrason forstjóri Veðurstofu Íslands, Sjöfn Sigurgísladóttir forstjóri Matís ohf. og Magnús Pétursson ríkissáttasemjari og f.v. forstjóri LSH.

Fundarstjóri Ragnhildur Arnljótsdóttir ráðuneytisstjóri í forsætisráðuneyti.
Málþingið sóttu 210 manns.

Hvernig getum við varðveitt góðan starfsanda á tímum niðurskurðar og skerðinga á kjörum starfsmanna?

Morgunmálþing 15. október í samstarfi við Félag forstöðumanna ríkisstofnana.

Fyrirlestrar og holl ráð; Árelía Eydís Guðmundsdóttir, Arndís Ósk Jónsdóttir, Stefán Eiríksson og Erna Einarsdóttir.

Fundarstjóri Magnús Guðmundsson forstjóri Landmælinga Íslands og formaður Félags forst.m. ríkisstofnana.
Málþingið sóttu 260 manns.

Stjórnmal, lýðræði og samfélagsleg gildi

Hvað er til umræðu í stjórnmalum líðandi stundar? Hádegisfundaröð 18. febrúar til og með 22. apríl, í samstarfi við stjórnmalafraeðideild í aðdraganda þingkosninga 2009:

Fundina sóttu að jafnaði um 20-30 manns og voru þátttakendur því um 150 manns. Boðið var einungis núverandi og fyrrverandi nemendum stjórnmalafraeðideildar, auk kennara.

I. Afsagnir-ábyrgð ráðamanna? Hvenær eiga ráðamenn að segja af sér?

Haldið 18. febrúar.

Málshefjendur: Gunnar Helgi Kristinsson prófessor og Birgir Hermannsson stundakennari og stjórnmalafraeðingur.

II. Hvað eru kjósendur að hugsa?

Haldið 3. mars.

Málshefjendur: Ólafur Þ. Harðarson prófessor og Einar Mar Þórðarson stundakennari.

III: Stjórnarskráin: Lýðræði - þingræði - forsetaræði - forsetaþingræði

Haldið 18. mars.

Málshefjendur: Svanur Kristjánsson prófessor og Ágúst Þór Árnason aðjúnkt og námsbrautarstjóri við Háskólann Akureyri

IV: Karlar og stjórnmal – skiptir kyn máli í stjórnmalum?

Haldið 25. mars

Málshefjendur: Þorgerður Einarsdóttir dósent og Guðbjörg Lilja Hjartardóttir dr. nemi og stundakennari við stjórnmalafraeðideild.

V. Pólítískar stöðuveitingar- pólítísk spilling. Er hægt að koma í veg fyrir slíkt?

Haldið 1. apríl

Málshefjandi: Ómar H. Kristmundsson dósent.

VI. Er ESB orðið stærsta einstaka málið í kosningabaráttunni nú á lokasprettinum? Eru að verða vatnaskil í Evrópusamstarfi Íslands

Haldið 22. apríl

Málshefjendur: Magnús Árni Magnússon forstöðumaður Félagsvísindastofnunar, stundakennari og dr. nemi við stjórnmalafraeðideild H.Í. og Silja Bára Ómarsdóttir aðjúnkt við stjórnmalafraeðideild H.Í.

Lýðræðiskaffi. Samræðufundur með Heimskaffi eða World Café fyrirkomulagi um virka þátttöku almennings sem leið til aukins lýðræðis

Haldið 19. febrúar kl. 17.00-18.30 í samstarfi við ILDI þjónusta og ráðgjöf, Endurmenntun HÍ og Morgunblaðið.

Umsjón: Sigurborg Kr. Hannesdóttir, MSc. ILDI ehf.

Þátttakendur voru um 80 manns.

Hvernig geta þjóðafrumkvæði og almennar atkvæðagreiðslur bætt fulltrúalýðræði? Alþjóðleg reynsla- íslenskar áskoranir

Hádegisfyrirlestur 31. mars í samstarfi við stjórnmalafraeðideild.

Fyrirlesari Bruno Kaufman, stjórnmalafraeðingur og blaðamaður, sem fylgdist með "búsáhaldaþingunni" á Íslandi í janúar. Hann er fyrrverandi framkvæmdastjóri IRI (Initiative & Referendum institute Europe), hefur rannsakað og ritað bækur um lýðræði og átakastjórnmal.

Fyrirlesturinn sóttu um 50 manns.

Hvað gerðist eiginlega í bankahruninu? Á yfirborðinu og bak við tjöldin? Hvað segja rannsóknir Guðna Th. Jóhannessonar sagnfraeðings okkur?

Hádegisfyrirlestur 10. júní.

Fyrirlesari: Guðni Th. Jóhannesson lektor við Háskólann í Reykjavík höfundur bókarinnar *Hrunið*.

Fundarstjóri Ólafur Þ. Harðarson prófessor í stjórnmálafræði og sviðsforseti v. Háskóla Íslands.
Fyrirlesturinn sóttu um 270 manns.

Íslenski verðbréfamarkaðurinn; sýndarviðskipti og blekkingarleikur?

Hádegisfyrirlestur 23. júní í samstarfi við hagfræðideild HÍ.

Fyrirlesari Jón F. Thoroddsen BA í hagfræði, fv. verðbréfamíðlari og höfundur bókarinnar *Íslenska efnahagsundrið-flugeldahagfræði fyrir byrjendur*.

Fundarstjóri Þórólfur Mattíasson prófessor í hagfræði.

Fyrirlesturinn sóttu um 270 manns.

Aukið lýðræði í sveitarfélögum; Hlutverk þeirra við að endurbyggja traust með nýjum lýðræðisaðferðum, persónukjöri og siðareglum fyrir sveitarstjórnarfólk

Síðdegismálþing haldið 19. ágúst í samstarfi við lýðræðishóp Sambands íslenskra sveitarfélaga.

Fyrirlesarar Dagur B. Eggertsson borgarfulltrúi, Gunnar Helgi Kristinsson prófessor og Magnús Karel Hannesson sviðsstjóri Sambands íslenskra sveitarfélaga.

Málþingið sóttu um 60 manns.

Af hverju brást ríkið? Hvernig endurbyggjum við það?

Hádegisfyrirlestur 16. október í samstarfi við Siðfræðistofnun

Fyrirlesari Páll Skúlason prófessor

Fyrirlesturinn sóttu um 100 manns og komust mun færri að en vildu.

Höfum við efni á fagmennsku?

Morgunmálþing haldið 24. nóvember í samstarfi við Bandalag háskólamanna.

Fyrirlesarar: Salvör Nordal, Siðfræðistofnun HÍ, Skúli Eggert Þórðarson, ríkisskattstjóri, Vilborg Oddsdóttir, Félagsráðgjafafélagi Íslands og Guðfinna Halla Þorvaldsdóttir, framkvæmdastjóri Sálfræðingafélags Íslands. Fundarstjórn og inngangur Guðlaug Kristjánsdóttir, formaður BHM.

Þátttakendur voru um 50 manns.

Frumkvöðlastarf Ásu Guðmundsdóttur Wright á sviði náttúruverndar og vísinda

Hádegisfyrirlestur í samstarfi við Stofnun Sæmundar fróða haldinn 25. nóvember í tilefni af útkomu ævisögu Ásu.

Fyrirlesari. Höfundur bókarinnar *Kona þriggja eyja – Ævisaga Ásu Wright*, dr. Inga Dóra Björnsdóttir mannfræðingur.

Fyrirlesturinn sóttu um 40 manns.

Kynjaskekkja í stjórnmálum og þróun tekjuskiptingar á Íslandi: Útgáfuboð og fyrirlestrar haldnir síðdegis 3. september í tilefni af útkomu 1. tölublaðs 5. árgangs vefrísins Stjórnmál og stjórnsýsla

Kynjaskekkja í stjórnmálum; Breytingar og áhrifaþættir: Þorgerður Einarsdóttir dósent og Lilja Hjartardóttir dr.nemi. Heimur hátekuhópanna: Um þróun tekjuskiptingar á Íslandi 1993-2007: Stefán Ólafsson prófessor og Arnaldur Sölvi Kristjánsson félagsfræðingur.

Fyrirlestrana sóttu um 40 manns.

Alþjóðamál og þjóðfélagsþróun. Fjölpjóðlegar stofnanir

Áhrif ESB-umsóknar Íslands á Noreg og EES samninginn?

Hádegisfyrirlestur haldinn 26. ágúst í samstarfi við Evrópusamtökin.

Fyrirlesari Paal Frisvold, formaður norsku Evrópuhreyfingarinnar, einn helsti sérfræðingur Norðmanna í málefnum EES og ESB. Ásamt Paal tók síðan Vidar Björnstad, þingmaður Verkamannaflokksins á norska Stórþinginu og áhrifamaður í norsku verkalýðshreyfingunni þátt umræðum.

Fundarstjóri Siv Friðleifsdóttir alþingismaður.

Fyrirlesturinn sóttu um 40 manns.

Biðröðin inn í ESB- samanburður á norður Evrópuríkjum og suðausturríkjum Evrópu: Útgáfuboð og fyrirlestrar haldnir síðdegis 10. desember í tilefni af útkomu 2. tölublaðs 5. árgangs vefritsins Stjórnmal og stjórnsýsla

Fyrirlestrar: "Iceland's Neighbours in the EU Entry Queue: Contrasts or Parallels in EU Enlargement to the North and the South-East", Alyson J. K. Bailes, aðjúnkt við stjórnálafræðideild HÍ og Jóhanna María Þórdísardóttir MA í alþjóðasamskiptum og "Sense of Sovereignty. How National Sentiments have Influenced Iceland's European Policy", Eiríkur Bergmann Eiríksson dósent í stjórnálafræði og forstöðumaður Evrópufræðaseturs Háskólans á Bifröst.

Samkomuna sóttu um 50 manns.

Lagarammi opinberrar starfsemi og ríkisins

Stjórnarskráin og stjórnlagabing

Hádegismálstofa haldin 12. mars í samstarfi við lagadeild Háskóla Íslands.

Framsögumenn Gunnar Helgi Kristinsson prófessor og Hafsteinn Þór Hauksson mag.jur., skrifstofustjóri hjá umboðsmanni Alþingis. Auk þeirra sátu í pallborði Eiríkur Tómasson prófessor og Skúli Magnússon dósent við HÍ og ritari EFTA-dómstólsins.

Fundarstjóri Trausti Fannar Valsson lektor.

Um 80 manns sóttu málstofuna.

Viðauki II. Yfirlit yfir endurmenntunarnámskeið og fræðslufundi ársins 2009

Sem fyrr voru haldin endurmenntunarnámskeið og fræðslufundir í samstarfi við ráðuneyti, stofnanir og samtök. Haldin voru sjö lengri og styttri námskeið í samstarfi við *dómsmálaráðuneyti, forætisráðuneyti, Lagastofnun HÍ og Félag forstöðumanna ríkisstofnana*. Um 262 þátttakendur sóttu námskeiðin.

Námskeiðunum má skipta í tvo flokka:

Lagarammi opinberrar starfsemi

Stjórnun í opinberum rekstri

Lagarammi opinberrar starfsemi

IV. hluti. Stjórnsýslureglur – Náum betri árangri og aukum gæði stjórnsýslunnar: Stjórnsýslueftirlit – Endurskoðun stjórnvaldsákvæðana - Upplýsingalög

Fjórða og síðasta námskeið, sem sérstaklega voru skipulögð fyrir lögfræðinga í Stjórnarráði Íslands.

Haldið 30. janúar, kl. 9.00-17.00 í samstarfi við forsætisráðuneytið og Lagastofnun HÍ.

Kennarar: Páll Hreinsson hæstaréttardómari og fv. prófessor, Róbert R. Spanó prófessor og Tryggvi Gunnarsson umboðsmaður Alþingis.

Þátttakendur voru 41.

Stjórnsýsluréttur fyrir starfsmenn stjórnsýslu ríkisins, ráðuneyta og stofnana

Haldið 20. janúar- 26. febrúar, í boði í fjarfundabúnaði. Kennt í alls 54 kennslustundir.

Haldið í samstarfi við forsætisráðuneytið, Lagastofnun HÍ og Félag forstöðumanna ríkisstofnana.

Umsjónarmaður og aðalkennari Trausti Fannar Valsson cand. jur. lektor og dr. nemi við lagadeild HÍ. Kennarar auk hans Kjartan Bjarni Björgvinsson, aðstoðarmaður umboðsmanns Alþingis og Tryggvi Gunnarsson umboðsmaður Alþingis.

Þátttakendur voru 39.

Upplýsingaréttur almennings: Framkvæmd og túlkun upplýsingalaga nr. 50/1996

Haldið 23. október kl. 13.00-17.00 í samstarfi við forsætisráðuneytið, einnig í boði í fjarfundabúnaði.

Aðalkennari: Kjartan Bjarni Björgvinsson cand.jur. aðstoðarmaður dómara við EFTA-dómstólinn í Lúxemborg. Auk hans kynnti Páll Þórhallsson lögfræðingur í forsætisráðuneyti áform um endurskoðun laganna ofl.

Þátttakendur voru 65.

Rafræn meðferð stjórnsýslumála - meðferð persónuupplýsinga og aðrar gildirur á veginum-

Haldið í samstarfi við forsætisráðuneytið 2., 5., 6., 9., og 12. nóv. Alls um 20 kennslustundir. Einnig í boði á fjarfundiformi.

Kennarar: Trausti Fannar Valsson lektor við lagadeild HÍ og Þórður Sveinsson lögfræðingur hjá Persónuvernd Þátttakendur voru 34.

Stjórnun í opinberum rekstri

Hvernig getur þú metið og bætt stjórnunarhætti í þinni stofnun-ráðuneyti, þínu sveitarfélagi?

Námskeið um Handbók um framkvæmd eigin stjórnunarmats hjá opinberum stofnunum ríkis og sveitarfélaga

Haldið 26. mars 13.00- 16.00. Einnig í boði í fjarfundakerfi

Kennarar: Ómar H. Kristmundsson dósent og Arndís Ósk Jónsdóttir forstöðumaður mannauðsráðjafar ParX. Gestafyrirlesari, Helga Gunnarsdóttir sviðsstjóri hjá Akranesbæ.

Þátttakendur voru 25.

Stjórnun skilvirkni, aðferðir sem henta opinberri starfsemi "Efficiency management and methods for public administration"

Haldið 16. apríl nk. kl. 13-16.00 í samstarfi við Félag forstöðumanna ríkisstofnana.

Kennari: Richard Murray, PhD hagfræðingur og fyrrum yfirmaður hjá *The Swedish Agency for Public Management*, sem er hagsýslu- og þróunarstofnun sænska ríkisins.

Þátttakendur voru 48.

Reynsla Svía sl. 20 ár við að auka skilvirkni og fyrirbyggjandi árangur í vistun og meðferð refsifanga

Haldið 17. apríl kl. 9.00-12.00 fyrir starfsfólk dómsmálaráðuneytis og Fangelsismálastofnunar.

Kennari: Richard Murray, PhD hagfræðingur og fyrrum yfirmaður hjá *The Swedish Agency for Public Management*, sem er hagsýslu- og þróunarstofnun sænska ríkisins.

Þátttakendur voru 10.

Viðauki III. Greinar í vef tímaritinu Stjórnámál og stjórnsýsla 2009

Fræðigreinar í 1. og 2. tbl. 5. árgangi, 2009

Kynjaskekkja í stjórnámálum: Breytingar og áhrifaþættir

Höfundar: Þorgerður Einarsdóttir dósent í kynjafræði við Háskóla Íslands. Guðbjörg Lilja Hjartardóttir stjórn málafræðingur, doktorsnemi í kynjafræði við Háskóla Íslands og stundakennari við HÍ.

Staða kvenna í landbúnaði: Kynjafræðilegur sjónarhóll

Höfundar: Hjördís Sigursteinsdóttir sérfræðingur hjá Rannsókn- og þróunarmiðstöð Háskólans á Akureyri. Guðbjörg Linda Rafnsdóttir prófessor í félagsfræði við Háskóla Íslands.

Þróun refsinga fyrir kynferðisbrot

Höfundur: Ragnheiður Bragadóttir prófessor í refsirétti við lagadeild Háskóla Íslands.

Áhrif aðildar að Evrópusambandinu á fullveldi Íslands

Höfundur: Jóhanna Jónsdóttir doktorsnemi í Evrópufræðum við Cambridge-háskóla.

Heimur hátekjuhópanna: Um þróun tekjuskiptingar á Íslandi 1993-2007:

Höfundar: Arnaldur Sölvi Kristjánsson sérfræðingur hjá Þjóðmálastofnun Háskóla Íslands. Stefán Ólafsson prófessor í þjóðfélagsfræði við Háskóla Íslands.

Sviptingar í fjárhag lífeyrissjóðanna:

Höfundur: Ólafur Ísleifsson lektor við viðskiptadeild Háskólans í Reykjavík.

Studying judicial activism: A review of the quantitative literature

Höfundur: Svandís Nína Jónsdóttir aðjúnkt og dr. nemi við stjórn málafræðideild Háskóla Íslands.

Public Impact: Citizen influence in local government in Iceland

Höfundur: Gunnar Helgi Kristinsson prófessor í stjórn málafræði við Háskóla Íslands.

Sense of Sovereignty: How national sentiments have influenced Iceland's European policy

Höfundur: Eiríkur Bergmann dósent í stjórn málafræði og forstöðumaður Evrópufræðaseturs við Háskólann á Bifröst.

Iceland's Neighbours in the EU Entry Queue: Contrasts or Parallels in EU Enlargement to the North and the South-East:

Höfundar: Alyson J. K. Bailes aðjúnkt við stjórn málafræðideild Háskóla Íslands og Jóhanna María Þórdísardóttir MA í alþjóðasamskiptum.

The Changing Relationship Between the Government and the Nonprofit Sector in Iceland

Höfundur: Ómar H. Kristmundsson dósent við stjórn málafræðideild Háskóla Íslands.

„Neyðarlögin“ og stjórnsýsluréttur

Höfundur: Margrét Vala Kristjánsdóttir lektor við lagadeild Háskólans í Reykjavík.

Traust á sögulegum grunni – rannsókn á fréttareglum Ríkisútvarpsins

Höfundur: Birgir Guðmundsson lektor í fjölmiðlafræði við hug- og félagsvísindadeild Hásk. á Akureyri.

Ímynd og markaðsstarf sveitarfélaga

Höfundar: Þórhallur Guðlaugsson dósent við viðskiptafræðideild Háskóla Ísland og Elfa Björk Erlingsdóttir viðskiptafræðingur.

**Information Technology Capabilities and Their Impact on the Transfer of External Information:
Implications for both private and public sector organizations**

Höfundur: Gunnar Óskarsson stundakennari og doktorsnemi við viðskiptadeild Háskóla Íslands.

Mannréttindi, fötlun og fjölskyldulíf - Í tilefni yfirfærslu málefna fatlaðs fólks til sveitarfélaga

Höfundar: Hanna Björg Sigurjónsdóttir lektor við félags- og mannvísindadeild HÍ, Helga Baldvins- og Bjargardóttir, lögfræðingur og þroskaþjálfari og Rannveig Traustadóttir prófessor við félags- og mannvísindadeild HÍ.

Almennar greinar í 1. og 2. tbl. 5. árgangi, 2009

Skipurit ráðuneyta og stofnana- Úttekt

Höfundar: Meistaraneimarnir Ásgerður Kjartansdóttir bókasafns- og upplýsingafræðingur, mennta- og menningarmálaráðuneyti, Guðný Gerður Gunnarsdóttir borgarminjavörður, Minjasafni Reykjavíkur, Guðrún Dager Garðarsdóttir skrifstofustjóri, Þjóðmenningarhúsinu, Margrét E. Arnórsdóttir viðskiptafræðingur, Ríkisendurskoðun, Sandra Franks lögfræðingur og stjórn málafræðingur, Ríkisendurskoðun, Sjöfn Hjörvar forstöðumaður skjalasafns Háskóla Íslands.

Stigmögnun skuldbindingar: Þættir í ákvörðunarfræði

Höfundur: Þórður S. Óskarsson aðjúntk við viðskiptafræðideild Háskóla Íslands.

Var Komintern andvígt stofnun Sósíalístaflökksins?

Höfundur: Hannes Hólmsteinn Gissurarson prófessor við stjórn málafræðideild Háskóla Íslands.

Tólf bókadómar í 1. og 2. tbl. 5. árgangi, 2009

Snorri – ævisaga Snorra Sturlusonar 1179-1241, höfundur Óskar Guðmundsson

Gagnrýnandi: Guðmundur J. Guðmundsson sagnfræðingur og kennari.

Vigdís – kona verður forseti, höfundur Páll Valsson

Gagnrýnandi: Silja Bára Ómarsdóttir aðjúntk í alþjóðasamskiptum.

Umsátrið: Fall Íslands og endurreisn, höfundur Styrmir Gunnarsson

Gagnrýnandi: Stefanía Óskarsdóttir, stjórn málafræðingur.

Kona þriggja eyja – ævisaga Ásu Guðmundsdóttur Wright, höfundur Inga Dóra Björnsdóttir

Gagnrýnandi: Silja Bára Ómarsdóttir aðjúntk í alþjóðasamskiptum.

Stalín ungi – saga Josefs Vissarionovits Djúkasvili frá æsku til 1917, höfundur Simon Sebag-Montefiore, Elín Guðmundsdóttir

Gagnrýnandi: Guðmundur Ólafsson hagfræðingur.

Aung San Suu Kyi og baráttan fyrir lýðræði í Búrma, höfundur Jakob F. Ásgeirsson

Gagnrýnandi: Ólöf Ýrr Atladóttir ferðamálastjóri.

Stjórn mála og bókmenntir, höfundur Georg Orwell, þýðandi: Uggi Jónsson. Inngangur: Róbert H. Haraldsson

Gagnrýnandi: Haukur Arnþórsson stjórnsýslufræðingur.

Merkiskonur sögunnar, höfundur Kolbrún S. Ingólfssdóttir

Gagnrýnandi: Guðbjörg Linda Rafnsdóttir, prófessor í félagsfræði.

Rússlands Pútíns, höfundur Anna Politkovskaya, þýðandi: Elín Guðmundsdóttir

Gagnrýnandi: Pétur Berg Matthíasson stjórn mála- og stjórnsýslufræðingur.

Berlínarblús, höfundur Ásgeir Guðmundsson

Gagnrýnandi: Auðunn Arnórsson, stjórn mála- og sagnfræðingur.

Svarbók kommúnismans – glæpir, ofsóknir, kúgun, Stéphane Courtois, Nicolas Werth, Jean-Louis Panné, Andrzej Paczowski, Karel Bartosek, Jean-Louis Margoli. Hannes Hólmsteinn Gissurarson þýddi og ritstýrði

Gagnrýnandi: Kjartan Emil Sigurðsson stjórn málafræðingur .

Vigurklerkurinn. Ævisaga Sigurðar prests Stefánssonar rituð af honum sjálfum

Gagnrýnandi: Guðmundur J. Guðmundsson sagnfræðingur.